

Ministerstvo práce,
sociálnych vecí a
rodiny SR



Vybrané Analytické listy k § 84
zákona o sociálnych službách,
vzorové opisy pracovných činností
vybraných kategórií
zamestnancov zariadení
sociálnych služieb

odbor sociálnych služieb
jún 2025

ANALYTICKÉ LISTY

§ 84 zákona o sociálnych službách – vybrané kategórie zamestnancov v zariadeniach sociálnych služieb

Inštruktor sociálnej rehabilitácie

§ 84 ods. 16 zákona o SS :

- ❑ **Sociálny pracovník (7. PT) alebo**
- ❑ **Asistent sociálnej práce (6. PT) alebo**
- ❑ **Špeciálny pedagóg (7. PT) alebo**
- ❑ **FO s úplným stredným vzdelaním, ktorá absolvovala akreditovaný vzdelávací kurz MPSVR SR v oblasti sociálnej rehabilitácie v rozsahu 150 hodín (5. PT)**

Inštruktor sociálnej rehabilitácie

15.05.04 úplné stredné vzdelanie + akreditovaný vzdelávací kurz v oblasti sociálnej rehabilitácie v rozsahu 150 hodín

Sociálna rehabilitácia zameraná na podporu samostatnosti, nezávislosti a sebestačnosti prijímateľa sociálnej služby

- s prijímateľom sociálnej služby realizuje **nácvik sebaobslužných činností, nácvik rozvoja motoriky (jemnej, hrubej), nácvik starostlivosti o domácnosť (príprava jednoduchých jedál, upratovanie, pranie, žehlenie), nácvik nakupovania, vedenia domácnosti, hospodárenia s finančnými prostriedkami, nácvik čítania, písania, nácvik práce s PC, nácvik správania pri rôznych spoločenských podujatiach,**
- **pripravuje podklady** k spracovaniu „programov sociálnej rehabilitácie“ pre prijímateľov sociálnej služby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo odkázaných na pomoc inej fyzickej osoby,
- posilňuje schopnosť prijímateľa sociálnej služby rozhodovať o sebe a o svojom živote,
- podporuje samostatnosť prijímateľa sociálnej služby a jeho orientáciu v priestore

Sociálna rehabilitácia zameraná na podporu samostatnosti, integrácie a sociálnej komunikácie prijímateľa sociálnej služby

- využívanie aktívnych nástrojov a služieb, ktoré majú pôsobiť na znižovanie miery závislosti osoby vyplývajúcej z jej zdravotného postihnutia a následného handicapu,
- **nácvik sebaobsluhy, špeciálnych komunikačných zručností, používania kompenzačných pomôcok, priestorovej orientácie a samostatného pohybu,**
- zabezpečovať kompenzáciu nedostatkov individuálne orientovanými aktivitami denného života,
- zameranie sa na podporu fungovania prijímateľa sociálnej služby v bežných životných situáciách,
- **spolupráca pri spracovaní a vyhodnocovaní „individuálnych plánov“,**
- spracovanie podkladov na vypracovanie „programov sociálnej rehabilitácie“ ako súčasť individuálnych plánov pre prijímateľov sociálnej služby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo odkázaných na pomoc inej fyzickej osoby,
- dosiahnutie vhodného sociálneho správania jedinca, schopnosť sebaobsluhy i možností využitia voľného času,
- pomáha prijímateľovi sociálnej služby pri stimulácii reči, myslenia a predstavivosti, sociálneho vývinu

Inštruktor sociálnej rehabilitácie

15.07.08 vysokoškolské vzdelanie II. stupňa - sociálna práca

Spracovanie plánov sociálnej rehabilitácie a koordinácia aktivít zameraných na výkon sociálnej rehabilitácie s cieľom kompenzácie nedostatkov prijímateľa sociálnej služby na najvyššiu možnú mieru

- výkon sociálnej rehabilitácie ako nácviku potrebných zručností, ktoré smerujú k dosiahnutiu samostatnosti a sebestačnosti v maximálne možnej miere s ohľadom na zdravotné postihnutie prijímateľa sociálnej služby,
- participácia na začlenení prijímateľa sociálnej služby do sociálneho života,
- v rámci sociálnej rehabilitácie dosiahnuť u prijímateľa sociálnej služby čo najvyšší stupeň spoločenskej integrácie,
- v rámci sociálnej rehabilitácie vykonávať s prijímateľom sociálnej služby nácvik sebaobsluhy, špeciálnych komunikačných zručností, používania kompenzačných pomôcok, priestorovej orientácie a samostatného pohybu, sociálnej komunikácie,

Inštruktor sociálnej rehabilitácie

15.07.08 vysokoškolské vzdelanie II. stupňa - sociálna práca

- realizácia širokého okruhu opatrení zameraných na maximálnu podporu prijímateľa sociálnej služby so zdravotným postihnutím vo všetkých oblastiach jeho života,
- využívanie techník na oživenie výkonu pamäte a fantázie prijímateľa sociálnej služby,
- participácia na spracovaní a vyhodnocovaní „individuálnych plánov“,
- vypracovanie „programov sociálnej rehabilitácie“ ako súčasti individuálnych plánov pre prijímateľov sociálnej služby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo odkázaných na pomoc inej fyzickej osoby,
- cieľavedomé zasahovanie do vývinu prijímateľa sociálnej služby s cieľom pozitívnej zmeny v jeho správaní, v jeho osobnosti,
- nácvik s cieľom doviest' prijímateľa sociálnej služby k tomu, aby kompenzoval svoj nedostatok na najvyššiu možnú mieru

Asistent sociálnej práce pre sociálne služby

15.06.01 vysokoškolské vzdelanie I. stupňa – odbor sociálna práca

Sociálna práca zameraná na pomoc občanovi v nepriaznivej sociálnej situácii a na voľbu postupov riešenia sociálnej pomoci občanovi pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov a poskytovanie základného sociálneho poradenstva v zariadení sociálnych služieb

- pripravený pre výkon legislatívou daných kompetencií,
- poskytnutie základných informácií o možnostiach riešenia problému a podľa potreby aj odporúčanie a sprostredkovanie ďalšej odbornej pomoci,
- poskytnutie základného sociálneho poradenstva vo všetkých subjektoch a inštitúciách, ktoré sa zameriavajú na jeho poskytovanie,
- pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, pomoc pri spisovaní a podávaní písomných podaní, vypisovanie tlačív,
- pomoc pri písomnej komunikácii v úradnom styku, príprave dokumentácie, tlačív a pri vybavovaní iných vecí v záujme klienta,
- rozvíjanie sociálnej komunikácie, na základe rôznych metód sociálnej práce,
- navrhuje a realizuje formy, metódy a postupy sociálnej práce s klientom a jeho rodinou,
- podpora sociálnej integrácie klienta do komunity,
- sociálnej prevencie,

Asistent sociálnej práce pre sociálne služby

15.06.01 vysokoškolské vzdelanie I. stupňa – odbor sociálna práca

- sociálna práca zameraná na podporu samostatnosti, nezávislosti, sebestačnosti klienta v zariadení sociálnych služieb, najmä pri základných sociálnych aktivitách,
- navrhovanie a realizovanie foriem postupov a metód sociálnej práce s klientom,
- príprava podkladov pre vypracovanie individuálneho plánu prijímateľa sociálnych služieb,
- aktivizuje prijímateľa sociálnych služieb podľa jeho schopnosti a možností,
- spolupracuje s ostatnými odbornými zamestnancami zariadenia sociálnych služieb,
- organizovanie a realizácie rozličných druhov a foriem sociálnych služieb – odborných, obslužných a ďalších činností, tak ako ich vymedzuje legislatíva,
- organizovania a realizovania voľnočasových aktivít a činnostných terapií.

Sociálny pracovník

15.07.05 VŠ II. stupňa- odbor sociálna práca

Sociálna práca a poradenstvo pre fyzické osoby pri výkone opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, v zariadení sociálnych služieb alebo v zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately

Sociálny pracovník vykonáva odborné činnosti ktorými:

- pomáha zmeniť patologické socializačné procesy,
- pomáha nadobúdať schopnosti k adekvátnejšiemu zvládaniu životných a sociálnych problémov,
- zabraňuje vzniku, pretrvávaniu a opakovaniu sociálno - patologických javov,
- aktívne pôsobí na zmeny sociálneho prostredia tak, aby sa rozvíjala jeho sebaúcta autonómia a spoločenské interakcie,
- posilňuje schopnosť rozhodovať o sebe a svojom živote,
- pomáha pri stimulácii vývinu reči, myslenia a predstavivosti, sociálneho vývinu napr. cez spoločné zamestnania,
- podporuje samostatnosť a orientáciu v priestore,
- pomáha rehabilitovať narušené funkcie,
- odstraňuje alebo zmierňuje poruchy správania a výchovné problémy,
- pôsobí na rozvoj pozitívnych vlastností osobnosti a prevenciu psychických a sociálnych patologických javov,

Sociálny pracovník

15.07.05 VŠ II. stupňa- odbor sociálna práca

- rozvíja jemnú a hrubú motoriku,
- odstraňuje alebo zmiernuje psychické napätie a fóbie,
- rozvíja vyjadrovanie, tvorivosť, fantáziu, precvičuje zajakavosť, odstraňuje alebo zmiernuje poruchy pozornosti a emocionálne poruchy,
- poskytuje **špecializované sociálne poradenstvo**

Spolupracuje :

- s odborníkmi z oblasti psychiatrie, psychológie, rehabilitácie, všeobecného lekárstva,
- so zamestnancami zariadenia, najmä so špeciálnym pedagógom, opatrovateľom,
- s rodinou občana, dieťaťa a mladého dospelého

Pri vykonávaní sociálnej práce:

- využíva k liečebným cieľom formy a prostriedky adekvátne umeleckým formám,
- využíva hmatové, estetické a emocionálne zážitky

Sociálny pracovník

15.07.07 VŠ II. stupňa- odbor sociálna práca

Poskytovanie sociálneho poradenstva v rámci komplexných poradenských služieb

- uplatňovať legislatívou dané kompetencie,
- identifikovanie sociálnej udalosti klienta a poskytovanie informácii o možnostiach riešenia a pomoci,
- diagnostikovanie sociálnej udalosti a sociálneho prostredia v súvislosti s problémom klienta,
- vykonávať základné a špecializované sociálne poradenstvo v závislosti od sociálnych problémov klienta,
- zabezpečovať a vykonávať poradenskú činnosť v oblastiach: rodinného poradenstva, zamestnanosti, rizikových sociálnych javov, sociálno-ekonomických problémov, sociálno-právnych a iných sociálnych problémov,
- realizovať priamu prácu s cieľovými skupinami sociálnych služieb a sociálneho poradenstva,
- plánovať, organizovať a realizovať činnosti v oblasti sociálnych služieb,
- navrhovať a realizovať riešenia celého spektra sociálnych problémov,
- podieľať sa na príprave a realizácii preventívnych, vzdelávacích a resocializačných programov pre identifikované skupiny obyvateľstva,
- spolupracovať so zainteresovanými subjektmi štátnej správy a samosprávy, s neziskovými organizáciami, s nadáciami a pod.,

Sociálny pracovník

15.07.07 VŠ II. stupňa- odbor sociálna práca

- riadiť a pracovať v tímoch, spolupracovať s odborníkmi rôznych profesií,
- sledovanie situácie v trendoch sociálnych ukazovateľov v danom regióne a podieľanie sa na osвете, propagácii prevencie sociálno-patologických javov.

Administratívne práce spojené s výkonom sociálnej agendy a pri obstaraní osobných

potrieb prijímateľov sociálnej služby

- vedenie evidencie občanov zariadenia sociálnych služieb a matriky,
- vedenie evidencie povinného zostatku príjmu prijímateľov sociálnej služby,
- vedenie evidencie vkladných knižiek a osobných účtov občanov,
- vedenie evidencie cenných vecí a hnutel'ného majetku občanov,
- spolupráca s rodinnými príslušníkmi občana,
- realizácia nákupov pre prijímateľov sociálnej služby,
- výpočet úhrady za poskytovanú sociálnu službu a ich evidencia,
- vedenie pokladničnej knihy a príslušnej dokumentácie a dokladov



**vzorové opisy pracovných činností vybraných
kategórií zamestnancov v zariadeniach sociálnych
služieb**

Opatrovateľka

15.02.03 § 84 ods. 8 zákona o SS

Rutinná, fyzicky namáhavá pomocná manipulačná alebo obslužná práca pri vytváraní, prehlbovaní alebo upevňovaní hygienických, spoločenských a pracovných návykov občanov v zariadení sociálnych služieb

Stravovanie, pitný režim :

- porciovanie stravy,
- obsluha (prinesenie stravy a nápoja na dosah klienta),
- kŕmenie a pomoc pri pití

Vyprázdňovanie močového mechúra a hrubého čreva :

- sprievod na toaletu,
- pomoc pri vyzliekaní, obliekaní,
- účelná očista po toalete,
- sprievod z toalety,
- podanie podložnej misy, močovej fľaše s následným očistením podložnej misy (fľaše),
- ochrana osobnej a posteľnej bielizne pre znečistením (nasadenie a výmena plienky)

Opatrovateľka

15.02.03 § 84 ods. 8 zákona o SS

Osobná hygiena, celkový kúpeľ:

- a) osobná hygiena :
 - hygienická starostlivosť o jednotlivé časti tela : ruky, nohy, tvár, zuby, nechty
(holenie, česanie, make-up, odličovanie, strihanie nechtov na rukách a na nohách, aplikácia krémov, masti, prípadne medikamentov),
- b) celkový kúpeľ :
 - hygienická starostlivosť o celé telo vo vani, prípadne v sprche s umytím vlasov

Obliekanie, vyzliekanie :

- výber oblečenia (rozpoznanie jeho správneho vrstvenia a farieb),
- obliekanie, obúvanie, vyzliekanie, vyzúvanie

Opatrovateľka

15.02.03 § 84 ods. 8 zákona o SS

Mobilita, motorika :

- sprievod pri chôdzi (chôdza po rovine, po schodoch),
- pomoc pri vstávaní z lôžka, pomoc pri líhaní na lôžko,
- polohovanie,
- pomoc pri manipulácii s predmetmi (napr. pri uchopení lyžičky, zapínaní gombíkov),
- obsluha a premiestňovanie predmetov dennej potreby

Základné sociálne aktivity :

- a) sprievod :
 - na lekárske vyšetrenie,
 - na vybavenie úradných záležitostí,
 - pri záujmových činnostiach,
- b) predčítanie pre fyzickú osobu, ktorá je nevidiaca alebo prakticky nevidiaca najmä pri vybavovaní úradných záležitostí, pri vybavovaní úradnej a osobnej korešpondencie a pri nakupovaní

Opatrovateľka

15.02.03 § 84 ods. 8 zákona o SS

Dodržiavanie liečebného režimu :

- ❑ nákup liekov,
- ❑ podávanie liekov a aplikácia mastí,
- ❑ kontrola glykémie glukomerom,
- ❑ odmeranie krvného tlaku, pulzu a telesnej teploty,
- ❑ aplikácia liečiva subkutánne (napr. inzulínu),
- ❑ polohovanie

Komunikácia pri výkone opatrovateľskej služby:

- ❑ verbálna komunikácia s klientom,
- ❑ neverbálna komunikácia s klientom,
- ❑ sprostredkovanie komunikácie

Dohľad v určenom čase

Pracovník pre rozvoj pracovných zručností

§ 84 ods. 15 zákona o SS

- písm. a) najmenej stredné odborné vzdelanie (získava sa úspešným absolvovaním posledného ročníka najmenej trojročného a najviac štvorročného vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v strednej odbornej škole, ktorý sa ukončuje záverečnou skúškou, dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie o záverečnej skúške s doložkou a dokladom o získanej kvalifikácii je výučný list) v odbore vzdelávania v závislosti od vykonávanej pracovnej aktivity a **absolvovanie akreditovaného vzdelávacieho kurzu v oblasti sociálnej práce v rozsahu najmenej 150 hodín**

Od 1. 1. 2022 zákon o sociálnych službách umožňuje vykonávať činnosti rozvoja pracovných činností aj

- b) fyzickým osobám s vyšším odborným vzdelaním (sociálna práca, sociálna pedagogika, špeciálna pedagogika, liečebná pedagogika, andragogika, sociálna a humanitárna práca, sociálno-právna činnosť, charitatívno-misijná činnosť)
- c) fyzickým osobám s vysokoškolským vzdelaním (sociálna práca, sociálne služby a poradenstvo, sociálna pedagogika, špeciálna pedagogika, liečebná pedagogika, andragogika, psychológia)

Tieto fyzické osoby (písm. b) a c) musia mať absolvované vzdelanie (VOV, VŠ) na v zákone o SS taxatívne vymedzené vzdelávacie programy (vyznačené zelenou farbou) + absolvovať akreditovaný vzdelávací program zameraný na vykonávanú pracovnú aktivitu.

Pracovník pre rozvoj pracovných zručností 15.05.01

§ 84 ods. 15 zákona o SS vzorová prac. náplň

2. platová trieda – stredné vzdelanie „Stolárska, lakovnícka a murárska údržbárska práca“

- formovanie praktických návykov a zručností prijímateľov sociálnej služby predovšetkým v oblasti pracovných aktivít, tiež ich obnova, udržanie a rozvoj,
- organizovanie a riadenie práce prijímateľov sociálnej služby podľa potrieb a ich zdravotného stavu,
- spolupráca s výchovným a zdravotným úsekom v zariadení,
- zabezpečovanie ochrany zdravia a bezpečnosti prijímateľov sociálnej služby pri pracovných aktivitách, vyhľadávanie vhodných pracovných aktivít pre prijímateľov sociálnej služby,
- zhotovovanie pomôcok, dekoratívnych, darčkových a úžitkových predmetov prioritne z dreva ale i rôznych iných materiálov,
- upevňovanie a usmerňovanie získaných hygienických, pracovných a spoločenských návykov prijímateľov sociálnej služby, vrátane ich rozvíjania predovšetkým v oblasti pracovných aktivít,
- uplatňovanie nových foriem práce s prijímateľmi sociálnej služby a individuálny prístup ku každému prijímateľovi sociálnej služby,
- kreativita v pracovných postupoch,
- názorná ukážka, najmä v začiatkovej fáze vykonávanej činnosti rozvoja pracovných zručností, inštruktáž,
- individuálny prístup,
- fázovanie (krokovanie) pracovných činností od jednoduchších k zložitejším, od krátkodobých k dlhodobým,
- spolupráca na individuálnom pláne prijímateľa sociálnej služby z hľadiska rozvoja pracovných zručností

Pracovník pre záujmovú činnosť 15.05.01

- vykonávanie prác s klientmi ako úpravy exteriérov, vysádzanie, okopávanie, zalievanie kvetov, úpravy chodníkov, vyhrabávanie,
- pomoc klientom pri vyšívaní, háčkovaní, pletení a iných ručných prácach,
- zhotovovanie liečebných a učebných pomôcok z rôznych materiálov, s ohľadom na liečbu prácou,
- rozvíjanie rozumovej výchovy (čítanie, písanie počítanie),
- zabezpečovanie kultúrnej a záujmovej činnosti,
- upevňovanie a usmerňovanie získaných hygienických, pracovných a spoločenských návykov, vrátane ich prípadného rozvíjania predovšetkým v oblasti pracovných aktivít,
- čítanie dennej tlače a časopisov,
- oboznamovanie klientov s televíznym programom,
- premietanie videozáznamov, rozprávok, filmov,
- výzdoba interiérov ZSS, zhotovovanie násteniek, starostlivosť o kvety,
- vytváranie príjemného prostredia v ZSS,
- v rámci činnosti zabezpečovanie plnenia hygienických úkonov, usmerňovanie, osvojovanie kultúrnych stolovacích návykov pri podávaní stravy,
- pomoc pri osvojovaní si hygienických návykov u klientov

Pracovník pre záujmovú činnosť 15.05.01

organizovanie rekreačných aktivít,
zabezpečovanie športových programov,
organizovanie výletov

21. 01. 01 Pomocný pracovník v zariadení sociálnych služieb

„Pomocná práca v nemocničných alebo poliklinických oddeleniach, v zariadeniach sociálnych služieb, v zariadeniach pre pracovnú rehabilitáciu a rekvalifikáciu občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou, v oddeleniach klinickej biochémie, hematológie v hygienických a v mikrobiologických laboratóriách, v odborných liečebných ústavoch alebo v zariadeniach lekárenskej služby“

- umývanie a dezinfekcia lôžok, pracovných plôch, použitých nástrojov, prístrojov a pomôcok
- manipulácia s čistou a znečistenou bielizňou
- pomocné práce pri podávaní stravy, pomoc pri kŕmení imobilných prijímateľov sociálnej služby, starostlivosť o pitný režim
- hygienická starostlivosť o prijímateľov sociálnej služby vrátane úpravy lôžka, výmena posteľnej bielizne, osobnej bielizne
- spolupráca pri prevencii preležanín, pomoc pri polohovaní prijímateľov sociálnej služby
- sprevádzanie a prevádzanie prijímateľov sociálnej služby so zdravotnou dokumentáciou na odborné vyšetrenia
- výkon mechanickej očisty, dezinfekcie pomôcok, prístrojov a zariadení
- donášanie stravy z kuchyne na izby prijímateľov sociálnej služby
- starostlivosť o čistotu spoločných priestorov a obytných miestností zariadeniach sociálnych služieb, umývanie
- participácia pri starostlivosti o hygienu prijímateľa sociálnej služby a jeho prostredia
- používanie dezinfekčných prostriedkov podľa aktuálneho harmonogramu dezinfekcie a dekontaminácie zariadenia sociálnych služieb

15.05.01 Pomocný pracovník v zariadení sociálnych služieb

- odnášanie separovaného a správne označeného odpadu do určených a na tento účel vyhradených priestorov, triedenie a odnášanie biologického materiálu do odpadových nádob
- dodržiavanie hygienicko-epidemiologického režimu v zariadení sociálnych služieb
- pomoc pri osvojovaní si hygienických návykov prijímateľov sociálnych služieb
- asistencia pri voľnočasových a pracovných aktivitách s prijímateľmi sociálnej služby
- pomoc pri realizovaní a obstaraní drobných nákupov pre prijímateľov sociálnej služby
- asistencia pri výzdobe interiéru a exteriéru zariadenia sociálnych služieb
- výpomoc pri prevádzke zariadenia sociálnych služieb
- pomocné práce v interiéri a exteriéri zariadenia sociálnych služieb